

ACTIEPLAN CPT:

JAAR 3

**Stand van zaken uitvoering 'Clean
power for transport' 2018**

INHOUD

1. Doelstellingen en cijfers	3
2. Belangrijkste maatregelen.....	9
2.1 Financieel stimuleren	9
A. Fiscaliteit groene voertuigen	9
B. Premie	9
2.2 Laadinfrastructuur uitbouwen.....	10
A. Basisinfrastructuur/paal volgt wagen.....	10
B. Thuisladen	12
C. Snelladen.....	12
2.3 Het goede voorbeeld geven.....	12
A. Actieplan Vlaamse overheid	12
B. Actieplan De Lijn	13
2.4 Duidelijkheid scheppen	13
A. Visie 2030.....	13
B. Website.....	14
C. Data	14
D. Inspiratiedag.....	14
E. “Van Euh? naar Aha!”.....	14
F. Groepsaankoop elektrische wagens	14
2.5 Overlegstructuur uitbouwen	15
A. CPT-team	15
B. Green Deal gedeelde mobiliteit.....	15
C. Overleg binnen België.....	15
D. Overleg over de grenzen	15
2.6 Lokale overheden betrekken.....	16
2.7 Pilotprojecten en onderbouwende studies opstarten	16
2.8 Watergebonden CPT promoten.....	19
A. Walstroom voor binnenschepen	19
B. LNG voor de binnenvaart en zeevaart.....	19

1. Doelstellingen en cijfers

Doelbereik CPT-actieplan

	Toestand 2018	Indicatief doel 2018	Doel 2020
Marktaandeel BEV	0.82%	4,5%	7,5 %
BEV-vloot	7.911	25.400	60.500
PHEV-vloot	25.376	8.000	13.600
Publiek toegankelijke laadpunten	3.047	3.500	7.400
Marktaandeel CNG	0.99%	3%	5%
CNG-vloot	9.644	17.600	41.000
CNG-stations	105	150	300
H2-stations	2		20

Het uiteindelijke doel van het CPT-actieplan is het bewerkstelligen van een shift van traditionele verbrandingsmotoren naar voertuigen op 'clean power'. De evolutie bij de wagens is er, maar in absolute termen is ze nog beperkt (fig. 1-5). De indicatieve doelstellingen voor BEV- en CNG-wagens worden niet gehaald, die voor PHEV wordt ruimschoots overschreden. In 2018 daalt het marktaandeel PHEV ten opzichte van 2017, terwijl het marktaandeel van BEV licht blijft toenemen. De stijging in het marktaandeel BEV is vooral zichtbaar in de laatste maanden van 2018 (zie fig. 2). Binnen Europa bevindt België en bij uitstek Vlaanderen zich nog in de top tien voor het marktaandeel 'elektrisch' (fig. 6). Kanttekening daarbij is dat vooral het aandeel plug-in-hybride wagens in België hoog is. Overeenkomstig de doelstelling werd in 2018 hard gewerkt aan de uitrol van de laadinfrastructuur (fig. 7 en 8).

In Europa en in de rest van de wereld is er een gestage groei van het aandeel 'elektrische voertuigen'. Ondertussen daalden de prijzen voor batterijen en worden er veel nieuwe modellen van diverse fabrikanten aangekondigd. De blik is daarbij, op enkele uitzonderingen na, wel eerder gericht op 2020. Ondanks dat zal ook de komende jaren het aandeel blijven groeien. Bijgevolg zal er ook verder geïnvesteerd moeten worden in laadinfrastructuur.

Fig 1. Evolutie Markt (2010-2018)

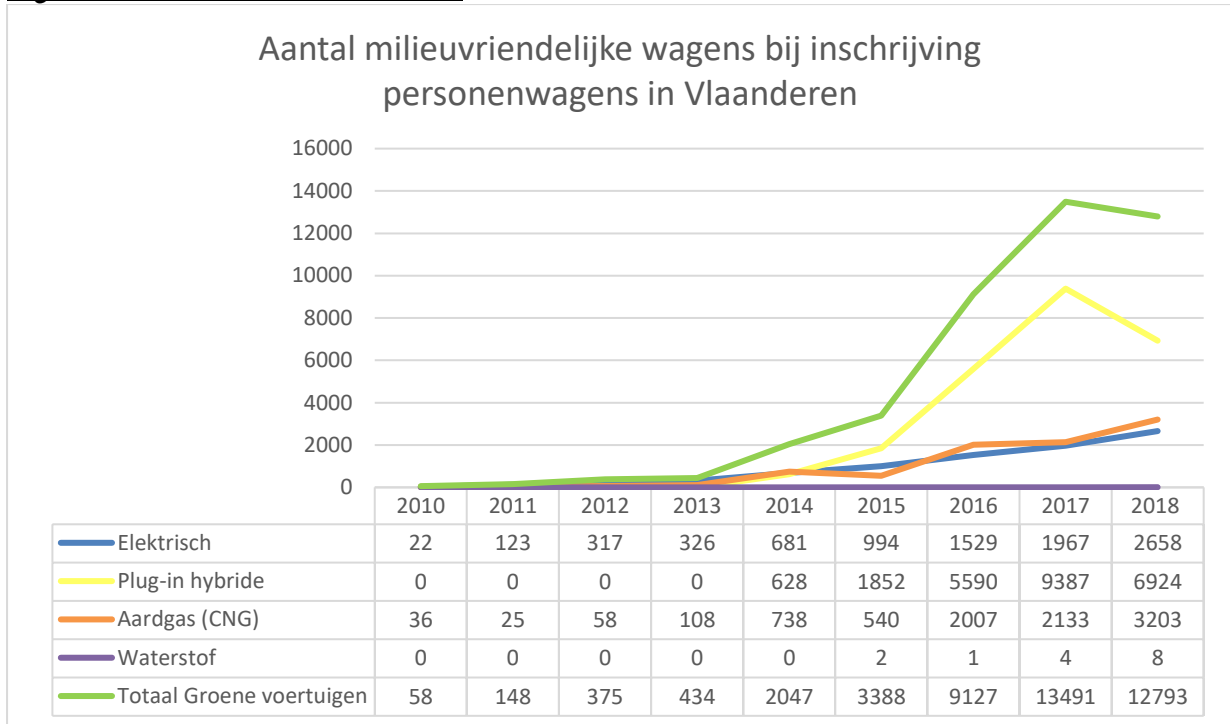

Fig. 2 Evolutie markt per maand (2018)

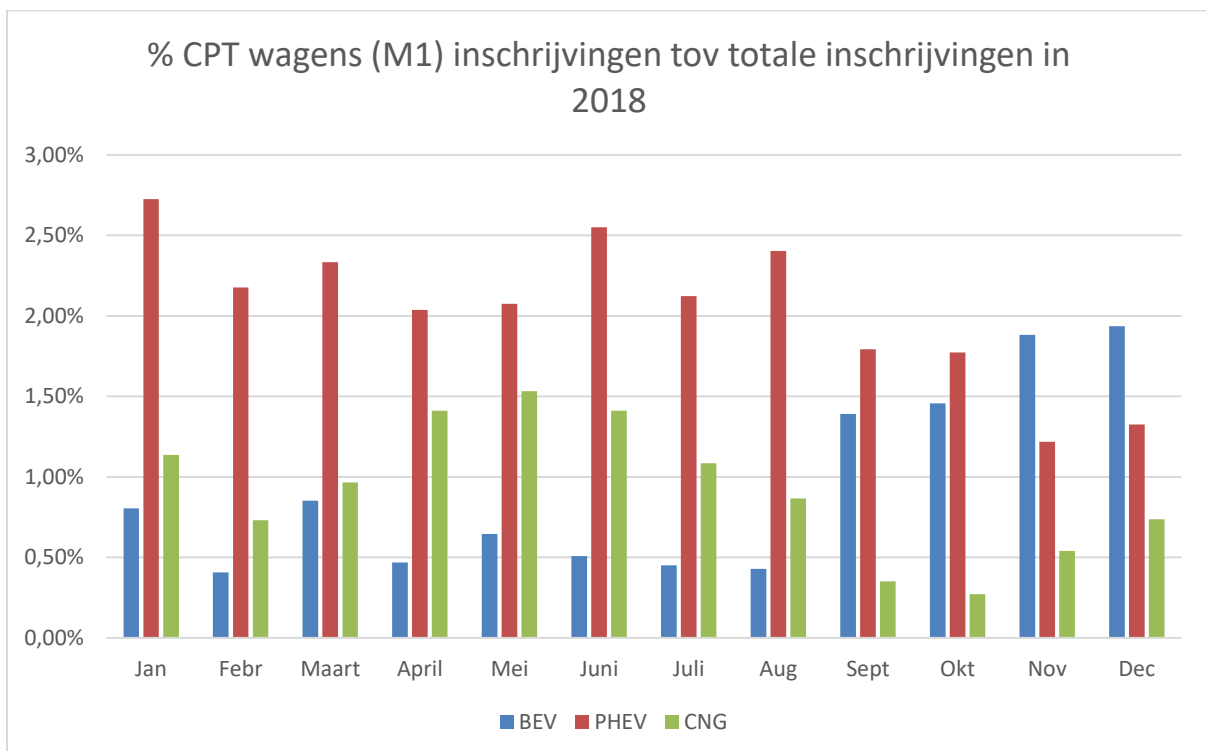
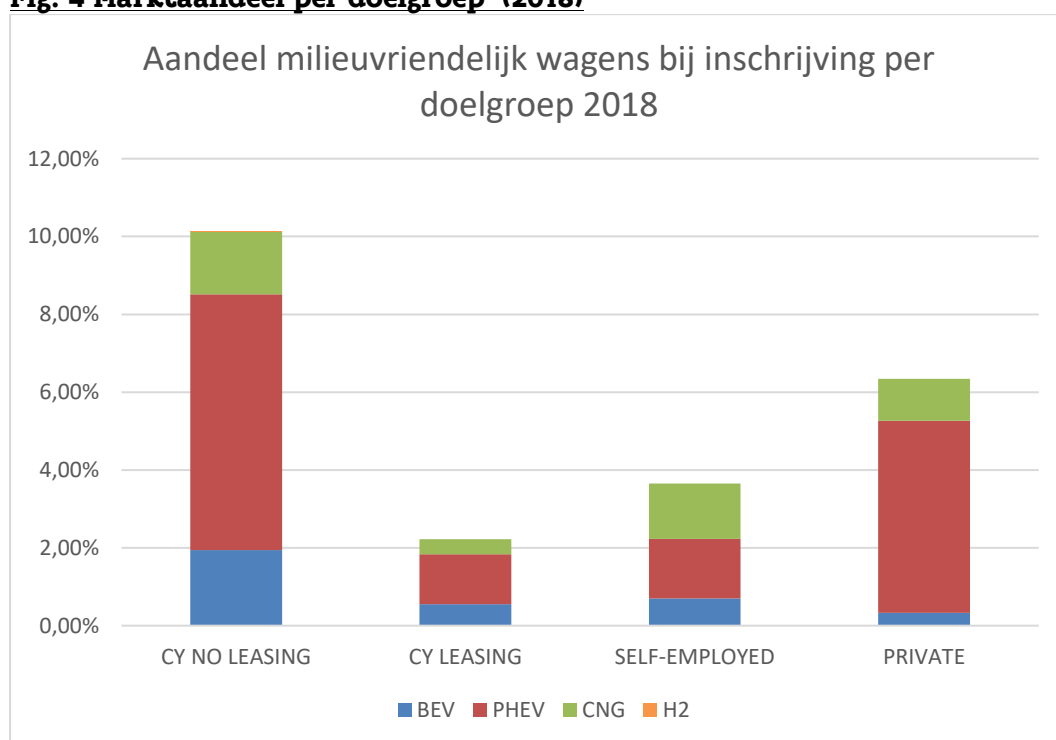

Fig. 3 Evolutie vloot (2012-2018)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Aandeel 2018
BEV	440	670	1.285	2.225	3.722	5.493	7.911	0,22%
PHEV	29	220	448	2.122	7.676	17.495	25.376	0,72%
EREV	69	191	375	724	940	723	/	/
H2	1	1	2	4	10	13	23	0,00%
EV tot	539	1.082	2.110	5.075	12.348	23.724	33.310	0,94%
CNG	184	268	998	1.537	3.727	6.218	9.644	0,27%
Totaal	3.218.89	3.243.51	3.296.68	3.347.610	3.405.29	3.425.67	3.538.688	
	2	3	9		1	8		

Fig. 4 Marktaandeel per doelgroep¹ (2018)

¹ Cijfers Febiac

Fig. 5 Marktaandeel t.o.v. totaal (2018)

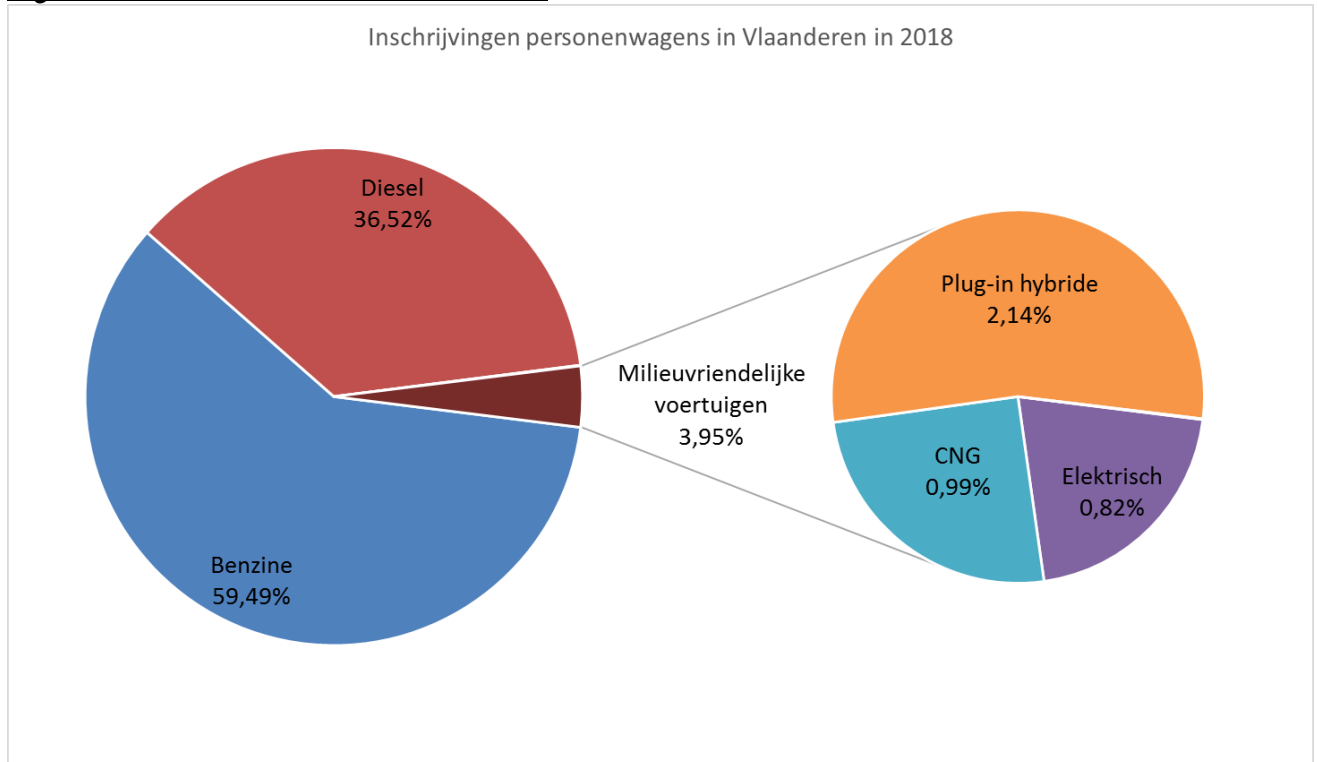
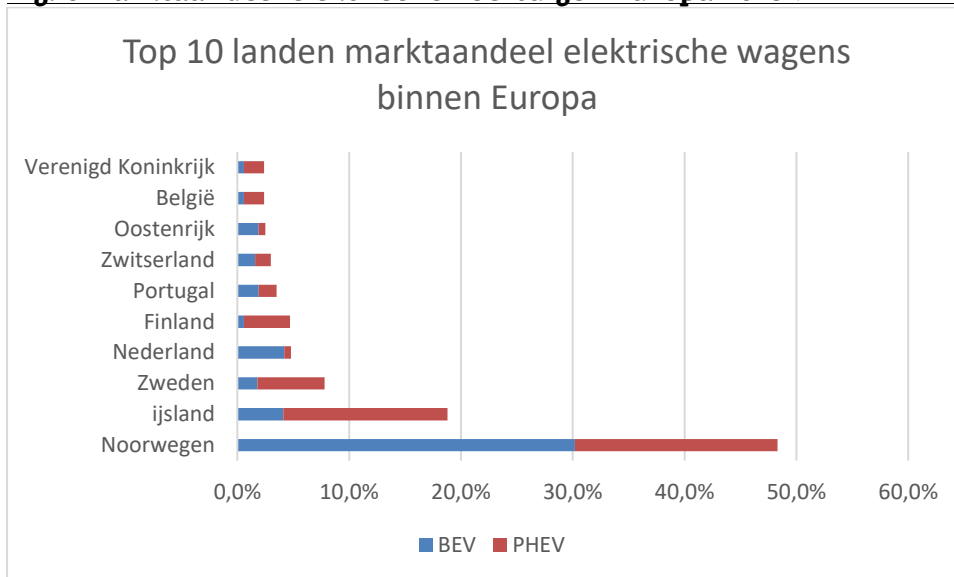

Fig. 6 Marktaandeel elektrische voertuigen Europa 2018 (BEV + PHEV)

Bron: European Alternative Fuels Observatory

Fig. 7 Overzicht laadpunten en CNG-tankstations in Vlaanderen

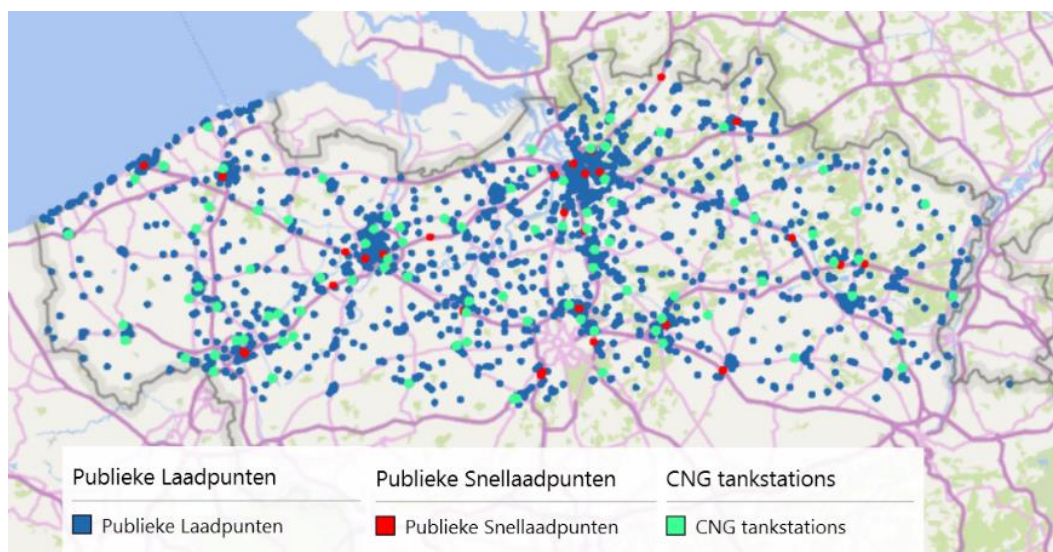

Fig. 8 Aantal publieke laadpunten en CNG-stations in Vlaanderen

	≤ 23 kW - laadpunten	snelladers locaties ²	CNG - tankstations
Antwerpen	757	13	23
Limburg	410	5	13
Oost-Vlaanderen	818	8	25
Vlaams Brabant	465	6	18
West-Vlaanderen	597	6	26
Totaal	3.047	38	105

Naast de personenwagens is er nog een hele groep andere voertuigen die ook elektrisch rijden. Ook deze groep gaat in stijgende lijn (fig. 9-11). De grootste groep zijn de lichte elektrische voertuigen (LEV), gaande van tweewielers tot kleine vierwielers (die geen wagen zijn). Bij de tweewielers komen alleen deze in beeld die ingeschreven moeten worden; dus niet de gewone elektrische fiets, maar bv. wel de speed pedelec of de bromfiets. Binnen de groep van de LEV vertegenwoordigt de speed pedelec de grootste groep.

² Cijfers snellaadlocaties op 18/11/18

Fig. 9 Markt volledig elektrische voertuigen (2018)

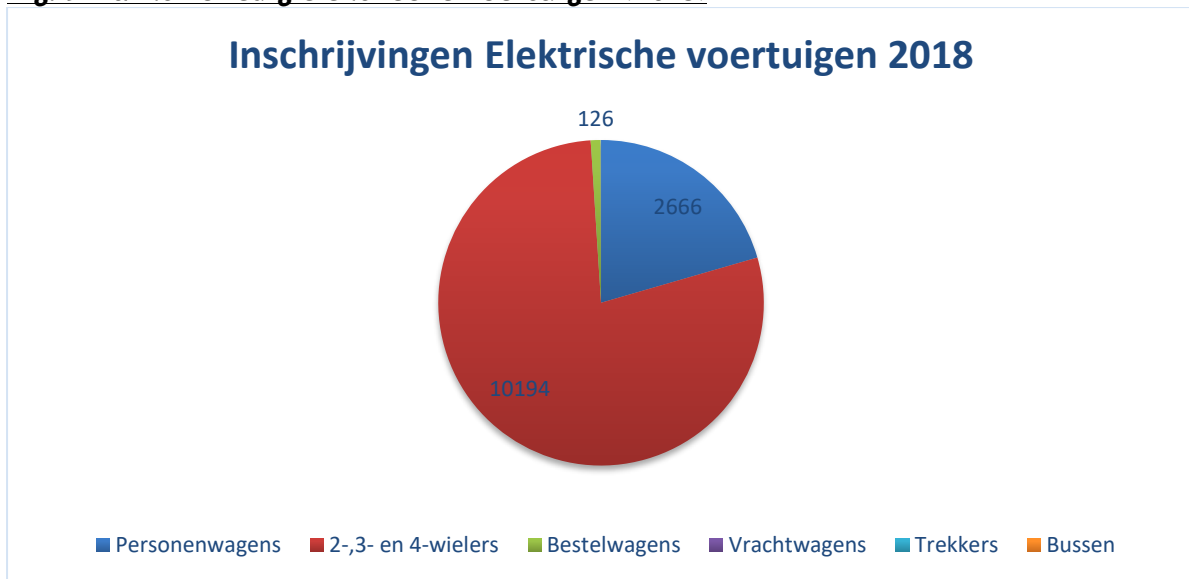

Fig. 10 Vloot batterij elektrische voertuigen (2016-2018)

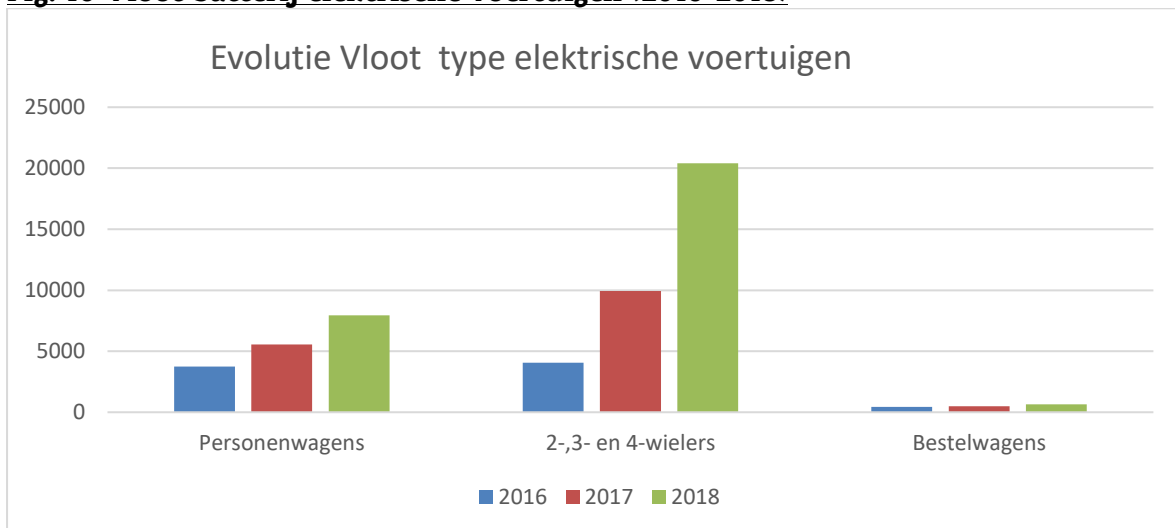
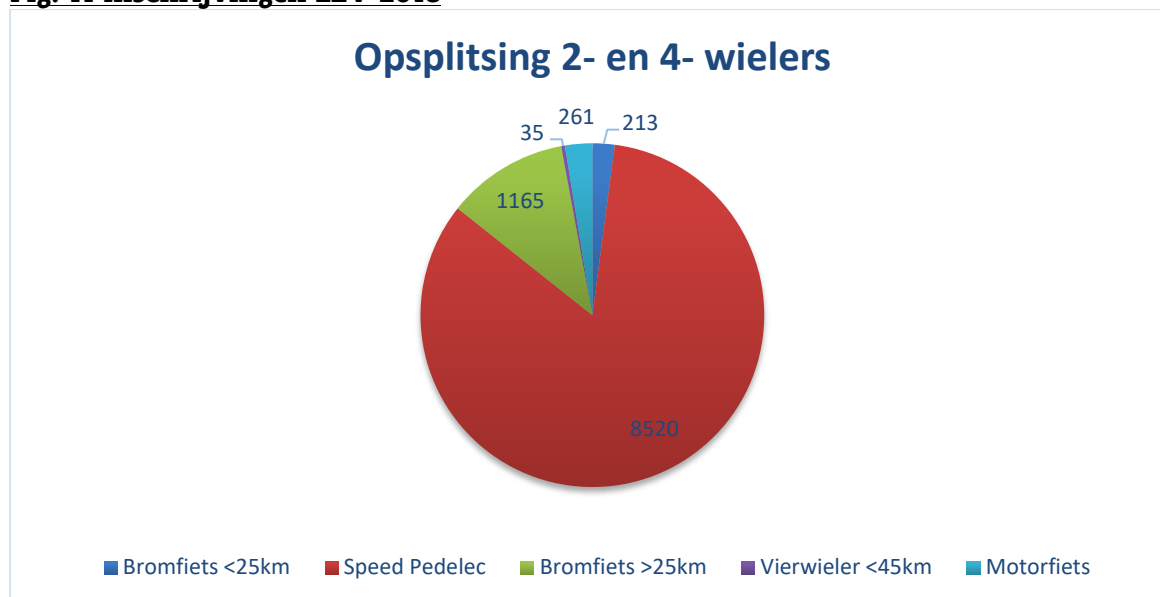

Fig. 11 Inschrijvingen LEV 2018

2. Belangrijkste maatregelen

2.1 FINANCIËEL STIMULEREN

A. Fiscaliteit groene voertuigen

Sinds 1 januari 2016 is de vergroende jaarlijkse verkeersbelasting van toepassing. Elektrische voertuigen en voertuigen aangedreven op waterstof zijn volledig vrijgesteld, plug-in hybride voertuigen en aardgasvoertuigen ook tot 2020. Vanaf 2019 zal er ook voor elektrische motorfietsen geen BIV meer moeten betaald worden. Ze waren al vrijgesteld van verkeersbelastingen.

Ondertussen is ook een zelfde vergroening van de belastingen voor bestelwagens een feit. Het gaat over motorvoertuigen, bestemd voor het vervoer van goederen waarvan de maximaal toegelaten massa maximum 3500 kilogram bedraagt.

B. Premie

Sinds 1 januari 2016 hebben particulieren recht op een premie bij de aankoop van een nieuwe zero-emissie wagen. Begin 2018 werd het besluit aangepast zodat in 2018 en 2019 het premiebedrag bevroren is op het niveau van 2017, de premie voor waterstofwagens opgetrokken is en de premie ook kan worden aangevraagd door vzw's en autodeelaanbieders. Naast wagens komen ook elektrische bromfietsen B en elektrische motorfietsen in aanmerking voor een premie.

Er was in 2018, net zoals in 2016 en 2017, een budget voorzien van 5 miljoen euro. Er werden 970 aanvragen ingediend door natuurlijke personen en 215 aanvragen door vzw's en autodeelaanbieders. Een totaalbedrag van 2.175.617 euro werd uitgekeerd. Bij de natuurlijke personen werden 415 elektrische wagens aangevraagd met als de meest populaire modellen de Nissan Leaf (49%), de Renault Zoë (11%) en de Smart (7%). Er werden door de natuurlijke personen

484 elektrische bromfietsen cat B aangevraagd met als meest populaire merken Niu (51%), Super Soco (14%), Lifan (9%). Het totaal aantal aanvaarde aanvragen voor elektrische wagens steeg in 2018 van 314 naar 627. Het totaal aantal aanvragen nam toe tot 1.185. Dit is te verklaren door de uitbreiding van de premie naar bromfietsen en motorfietsen, en de uitbreiding naar vzw's en autodeelbedrijven. In totaal werden voor 2016, 2017 en 2018 samen 2.018 premies toegekend of budget aangevraagd voor een totaalbedrag van 6.603.617 euro.

Aanvaarde dossiers Natuurlijke Personen	2016	2017	2018 Natuurlijke Personen	2018 Vzw's & autodeelbedrijven	2018 totaal
Cat 1 (< 31.000)	257	119	80	12	92
Cat 2 (< 41.000)	427	177	294	200	494
Cat 3 (< 61.000)	0	0	2	0	2
Cat 4 (> 61.000)	36	18	39	0	39
Elektrische Bromfiets B	/	/	484	1	485
Elektrische motorfiets	/	/	71	2	73
Totaal	720	314	970	215	1.185
Bedrag (euro)	3.296.500	1.131.500	1.853.367	321.750	2.175.617

De aanvragen waren gespreid over Vlaanderen met in volgorde Antwerpen (27%), West-Vlaanderen (22%), Oost-Vlaanderen (21%), Vlaams-Brabant (19%), en Limburg (10%).

2.2 LAADINFRASTRUCTUUR UITBOUWEN

A. Basisinfrastructuur/paal volgt wagen

Op 25 maart 2016 keurde de Vlaamse regering het 'Besluit ter stimulering van de infrastructuur voor elektrische voertuigen' goed. Met dit besluit wordt de uitrol van 7.400 publiek toegankelijke laadpunten, zoals tegen 2020 voorzien in het actieplan, geregeld. De 5000 laadpunten voor de basisinfrastructuur worden in jaarlijkse opdrachten uitbesteed. Daarenboven biedt het Vlaamse besluit ook de mogelijkheid om laadpalen volgens het 'Paal-volgt-wagen' principe uit te rollen. In het besluit wordt aan de netbeheerders gevraagd om de aanbesteding te organiseren; tenzij de gemeente dit zelf doet. Na een informatieronde en een bevraging van alle lokale overheden bleek dat 305 gemeenten de piste van de netbeheerders wensten te volgen. Sint-Truiden (St-T), Antwerpen (Ant) en Leuven (Leu) kozen er voor om dit zelf te organiseren. De informatie over de uitrol in deze drie steden stroomt niet altijd goed door, waardoor de in de tabel opgenomen data niet met zekerheid volledig of actueel zijn.

Vlaanderen (Vl)

Eind 2017 gunden EANDIS en INFRAX lot 2018 voor de uitbouw van de basisinfrastructuur (866 laadpunten) en het luik 'paal-volgt-wagen' aan de firma Allego.

Op 31/1/2019 waren er 710 laadpunten geplaatst (82%). Voor de overige punten van het lot 2018 is de plaatsing vertraagd wegens externe factoren, zoals de planning van andere werken op het openbaar domein, een vergunning die nog moet goedgekeurd worden door een derde partij, ...

Bovendien waren er 68 aanvragen volgens 'Paal volgt wagen' in 2018. Een aantal van deze aanvragen waren onontvankelijk. Aan de andere kon meestal voldaan worden door een geplande laadpaal uit de basisinfrastructuur vooruit te schuiven in de planning.

Aantal laadpunten	2017				2018			
	VI	Ant	Leu	StT	VI	Ant	Leu	StT
Doelstelling	1.288	160	38	14	866	126	nvt	8
Operationeel	1.288	14	/	/	710	68		4
In uitvoering	/	/	/	/	156			
Aantal paal-volgt-wagen aanvragen	66	48			68	32	5	2
Aantal paal-volgt-wagen aanvragen ontvankelijk	7	14+			13	10	3	0

Antwerpen en Sint-Truiden kozen er voor om de uitrol van het lot 2018 zelf te organiseren voor de basisinfrastructuur. Antwerpen, Leuven en Sint-Truiden kozen er voor om de uitrol van het lot 2018 zelf te organiseren voor paal volgt wagen.

Voor het lot 2019 kozen Antwerpen, Sint-Truiden, Avelgem en Meerhout er voor om de uitrol zelf te organiseren voor de basisinfrastructuur. Antwerpen, Leuven en Sint-Truiden kozen er voor om de uitrol van het lot 2019 zelf te organiseren voor paal volgt wagen.

In juni 2018 werd de gunningsprocedure voor het volgende Vlaamse lot (2019) gestart. Ook dit lot (864 laadpunten) werd gegund aan de firma Allego.

Antwerpen

Antwerpen organiseerde een eigen uitbesteding in 2016. De stad volgde in het begin daarbij uitsluitend het principe 'Paal volgt wagen'. In juli 2016 werd de concessie voor het 'leveren, plaatsen en exploiteren van elektrische laadinfrastructuur' toegekend aan Blue Corner. Het aanvraagloket voor burgers (paal volgt wagen) wordt door de stad zelf georganiseerd.

In 2018 werden er 48 laadpunten geplaatst op openbaar domein en een 20 tal in betalende parkings. Er werden 10 laadpunten geplaatst via het principe 'paal volgt wagen'. De overige 38 laadpunten werden op strategische locaties geplaatst.

Er werd in 2018 meer dan de voorbije jaren ingezet op het plaatsen van laadpalen op strategische locaties. Op deze locatie zijn telkens twee laadpunten beschikbaar. Bij het principe paal-volgt-wagen wordt slechts één parkeerplaats gereguleerd als voorbehouden plaats. Dit kan wel uitgebreid worden naar twee plaatsen in geval van voldoende verbruik.

Via het aanvraagloket werden 32 aanvragen ingediend voor een laadpaal. Eind januari 2019 waren 10 aanvragen toegekend en 8 aanvragen geweigerd wegens niet voldoen aan de voorwaarden. De overige aanvragen zijn nog in behandeling. De voornaamste reden voor weigering is het beperkte elektrisch bereik van de wagen. Twee aanvragen werden geweigerd om de aanvragers beschikten over een eigen oprit.

Leuven

In Leuven werd oorspronkelijk uitsluitend gewerkt met het systeem 'Paal volgt wagen'. Momenteel wordt er samengewerkt met Eandis om ook op strategische locaties laadpunten te plaatsen.

Er werden in 2017 twee nieuwe laadpalen toegewezen die in 2018 geplaatst werden. In 2018 waren er vijf aanvragen waarvan drie goedgekeurd en geplaatst werden in 2018, één werd geweigerd en één in behandeling is.

Sint-Truiden

Ook in Sint-Truiden worden laadpalen geplaatst volgens het principe 'Paal volgt wagen'. In 2018 waren er twee aanvragen ingediend, waarvan er één nog in behandeling is en de andere geweigerd werd omdat er de mogelijkheid was tot laden op de eigen oprit.

Er zijn daarnaast twee publieke laadpalen geplaatst in 2018.

B. Thuisladen

Het merendeel van de laadbeurten vindt thuis plaats. Het is ook de eenvoudigste en goedkoopste manier van laden. Het is dan ook belangrijk om hier stimulerend rond te werken. In 2017 werd een opdracht afgerond om alle technische informatie hierrond te verzamelen en laagdrempelig te verspreiden richting EV-rijders en garagehouders. De informatie werd ook op de website www.milieuvriendelijkevoertuigen.be geplaatst.

C. Snelladen

Mede door Europees gefinancierde projecten beschikt Vlaanderen al over een vrij uitgebreid netwerk van snelladers op en in de nabijheid van de voornaamste snelwegen. Ook een aantal carpoolparkings/P&R zijn voorzien van snellaadinfrastructuur na een subsidieoproep van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV). In totaal beschikt Vlaanderen over 38 locaties voor snelladen, met in totaal 72 laadpunten (AC en DC) -cijfers van november 2018.

In de nabije toekomst zal dit aantal nog fors uitbreiden. Via BENEFIC – een Europees project op initiatief van het Departement Omgeving – werden na een oproep in 2018 subsidies toegekend voor een 70-tal bijkomende snelladers en ook 10 ultrasnelladers. Deze moeten uiterlijk gerealiseerd zijn in september 2020. Eind 2018 werd ook een tweede oproep onder BENEFIC gelanceerd, naar verwachting zullen ook hierdoor nog bijkomende ultrasnelladers (>150kW) gesubsidieerd worden met Europese middelen. Ook AWV plant nog een nieuwe oproep voor snelladers op carpoolparkings/P&R. In concessies voor snelwegparkings die opengesteld worden, zal ook telkens de verplichting opgenomen worden om minstens één snellader te plaatsen.

2.3 HET GOEDE VOORBEELD GEVEN

A. Actieplan Vlaamse overheid

In het kader van haar klimaatbeleid heeft de Vlaamse Regering op 15 juli 2016 een actieplan Mobiliteit (voor de eigen vloot) goedgekeurd. Met dit actieplan wordt ook invulling gegeven aan de specifieke doelstelling voor de Vlaamse overheid uit het Vlaamse actieplan 'Clean power for transport'. Voor 2018 betekent dit dat elke entiteit een jaarlijks aankoopandeel van 8% (PH)EV en 5% CNG dient te realiseren. De doelstellingen zijn ook opgenomen in een nieuwe omzendbrief Dienstvoertuigen.

Vanuit het Klimaatfonds wordt daartoe de meerkost van deze voertuigen voor een deel gecompenseerd en wordt er gelijktijdig voorzien in een goede laadinfrastructuur; in eerste instantie in de parkeergarages van de grote gebouwen. Het Facilitair Bedrijf heeft in de periode

2017-2018 228 laadpunten geïnstalleerd. Voor 2019 zijn bijkomend 102 laadpunten gepland, maar dit aantal kan nog toenemen.

Voor de entiteiten van de Vlaamse overheid die hun voertuigen beheren in het Ultimo systeem zijn er duidelijke cijfers over de aankopen in 2018. Deze 26 entiteiten samen kochten 117 personenwagens, waarvan 15% BEV, 6% CNG en 11 % PHEV. Tien van deze entiteiten haalde de doelstelling van 8% PH(EV) en vijf de doelstelling van 5% CNG. Ook voor enkele andere entiteiten zijn er gegevens beschikbaar. Zo was er een duidelijke vergroening merkbaar bij bv. de VRT. Daar werden 84 voertuigen aangeschaft waarvan 13% BEV, 27% CNG en 19% PHEV. De informatie voor een groot aantal entiteiten ontbreekt voorlopig.

Het aandeel BEV, PHEV en CNG in het wagenpark van de Vlaamse overheid (2.400 voertuigen) bedraagt respectievelijk **1,4%** en **1,1%** en **2,6%**.

Type brandstof	Aantal wagens	Aandeel (%)
Benzine	1099	45,8
CNG	63	2,6
Diesel	1177	49,0
Elektriciteit	34	1,4
LPG	1	0,0
Plug-in hybride	26	1,1
Totaal	2.400	

B. Actieplan De Lijn

De Raad van bestuur van de Lijn keurde in 2016 de principes goed om tot een vergroening van de bussen te komen. Het doel is om op middellange termijn geen gebruik meer te maken van fossiele brandstoffen. De Lijn wenst daarbij om te schakelen naar alternatieve aandrijvingen op basis van elektriciteit en waterstof. Deze principes werden ook opgenomen in de Beheersovereenkomst van De Lijn met de Vlaamse Regering (2017-2020). Via opstartprojecten worden in 2019 volledig elektrische bussen inclusief laadinfrastructuur uitgerold in Gent, Antwerpen en Leuven. Tegelijk wordt bekeken hoe de nieuw aan te kopen hybride bussen kunnen omgebouwd kunnen worden tot plug-in hybride bussen met een beperkte actieradius voor het stedelijke vervoer. De doelstelling is om in stedelijke omgevingen tegen 2025 enkel nog elektrisch te rijden. Om deze doelstelling te halen, werd in de Septemberverklaring 2018 van de Vlaamse Regering een bestelling van 925 volledig elektrische bussen vanaf 2020 aangekondigd. In 2019 start een studie voor de opmaak van een vergroeningsstrategie voor de openbaar vervoerbussen. De evoluties rond waterstofbussen worden verder opgevolgd.

2.4 DUIDELIJKHEID SCHEPPEN

A. Visie 2030

Begin 2018 werd een eerste ontwerp van CPT-visie 2030 opgesteld. De visie bevat streefdoelen voor de marktaandelen van de diverse voertuigtypen in 2025 en 2030. Het ultieme doel is de transitie naar zero-emissievoertuigen. Bijkomend wordt op grote lijnen aangegeven wat daartoe de komende jaren moet gebeuren. De visie werd ook deels ingeschoven in het Klimaat- en Energieplan

2030 en het Luchtkwaliteitsplan 2030, die midden 2018 in ontwerp werden goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

B. Website

De website 'www.milieuvriendelijkevoertuigen.be', waarop informatie voor CPT-rijders bijeen wordt gebracht, werd in 2018 verder uitgebouwd en geactualiseerd. De website bevat o.m. een tool om de 'total cost of ownership' van een honderdtal wagens met elkaar te vergelijken. Daarnaast wordt informatie gegeven over de beschikbare voertuigen en infrastructuur, over de (milieu)voordelen van CP-voertuigen en over het gevoerde beleid van de Vlaamse overheid. De website biedt ook statistieken aan en is de plaats waar informatie over relevante studies, projecten en publicaties van de Vlaamse overheid wordt gedeeld. In januari 2019 wordt de website gehuld in de stijl van de campagne "van euh naar aha" die de vooroordelen die mensen hebben over elektrisch rijden moet wegwerken.

C. Data

De in het actieplan opgenomen methode om de data m.b.t. de laadpunten te verzamelen en ontsluiten, heeft niet tot de verhoopte resultaten geleid. Begin 2017 werd daarom aan Ecomovement, een Nederlands bedrijf, de opdracht gegeven om de data m.b.t. de laadpunten te beheren en actueel te houden. Ecomovement doet dit ook voor de Nederlandse overheid en heeft daartoe contacten met alle CPO's, actief in Vlaanderen. Binnen de opdracht zorgen zij ook voor een digitale kaart, waarop alle info over de publieke laadpunten geraadpleegd kan worden. De data werden recent nog uitgebreid met, voor zover beschikbaar, informatie over betaalmogelijkheden, het al dan niet bezet zijn van het laadpunt en prijzen. De basisdata worden ook ter beschikking gesteld aan de netbeheerders en aan lokale overheden, die erom vragen. In 2018 werd deze opdracht met Ecomovement verdergezet

D. Inspiratiedag

Sinds begin 2017 werden, in het kader van het CPT-actieplan, 17 projecten gestart. Om interactie te creëren tussen de verschillende betrokken actoren, ervaringen te delen over de uitvoering van het project en om nieuwe projectopportunities te ontwikkelen en anderen te inspireren, werd de inspiratiedag "op weg naar zero-emissievoer" georganiseerd. Deze inspiratiedag vond plaats op 27 april 2018 en werd georganiseerd door het Departement Omgeving afdeling EKG. De voorstelling van al de projecten door de trekkers vormde de kern van deze inspiratiedag.

E. "Van Euh? naar Aha!"

In het najaar van 2018 werd de communicatiecampagne "Van Euh? naar Aha!" voorbereid. Deze is van start gegaan begin 2019. Deze campagne heeft de bedoeling om de vooroordelen van de consumenten weg te werken ten aanzien van elektrische wagens en tweewielers. De campagne bestaat uit een twee weken lopende radiospot, PR, communicatie op het Autosalon, advertenties op sociale media, een overname van de website milieuvriendelijkevoertuigen.be en Google advertisements.

F. Groepsaankoop elektrische wagens

Om de verkoop van batterij elektrische wagens extra te stimuleren werd in 2018 een groepsaankoop voor batterij elektrische wagens en de bijhorende laadsystemen voorbereid.

Eind 2018 werd deze groepsaankoop gegund aan Bobex. Bij de verder uitwerking heeft Bobex 12 verschillende constructeurs gecontacteerd zijnde PSA (Citroën, Peugeot), Smart, Nissan, Mitsubishi, Hyundai, VW, Renault, Kia, BMW-Mini, Tesla, Jaguar en Audi. Er werden vier voorstellen ingediend (voor vier batterij elektrische wagens), die allen werden meegenomen in de aanbieding. Naast dit aanbod is er in de groepsaankoop ook laadinfrastructuur opgenomen. De groepsaankoop zal openstaan voor inschrijvingen in 2019 (15/1 tot 15/5).

2.5 OVERLEGSTRUCTUUR UITBOUWEN

A. CPT-team

Het CPT-team werd in 2016 op de rails gezet. Naast de Vlaamse overheid zijn ook FEBIAC, TRAXIO, VUB, BBL, NGVA, Waterstofnet, EANDIS, INFRA, Open charge point, VVSG, VIL, I-Cleantech, VOLTA en AVERE Belgium nog steeds lid. AGORIA werd als nieuw lid verwelkomd.

Het team kwam in 2018 twee keer samen en besprak daarbij o.m. een eerste versie van de CPT-visie 2030.

B. Green Deal gedeelde mobiliteit

In 2017 werd de Green Deal gedeelde mobiliteit ondertekend. Deze Green Deal heeft o.a. als doelstelling om het aantal elektrische deelwagens te verviervoudigen en een regulier aanbod van elektrische deelfietsen te voorzien. Specifiek voor CPT wordt deze Green Deal opgevolgd in de stuurgroep en in de werkgroep elektrisch gedeelde mobiliteit. Een jaar na de start van de Green Deal was de doelstelling voor elektrische deelwagens al gehaald met een stijging van 40 naar 280 elektrische deelwagens. Naar verwachting zal dit aantal nog stijgen, o.a. door uitbreiding van het aantal elektrische deelwagens bij autodeelaanbieders als Cambio, Partago, Zencar, Battmobiel, Poppy en Stapp.in.

C. Overleg binnen België

Ook in 2018 bleef de overkoepelende ENOVER-transport werkgroep onder coördinatie van de federale overheid actief voor de verdere opvolging van het Nationaal Beleidskader dat in november 2016 bij de Europese Commissie werd ingediend en om gewest- en grensoverschrijdende aspecten van CPT te behandelen. De departementen omgeving, MOW en EWV vertegenwoordigen de Vlaamse overheid hierin.

D. Overleg over de grenzen

Ook op **BENELUX-niveau** werden de ontwikkelingen vanuit Vlaanderen opgevolgd. In 2018 lag daarbij vooral de focus op afstemming voor en voorbereiding van deelname aan het Europese project 'Data collection related to recharging/refuelling points for alternative fuels and the unique identification codes related to e-Mobility actors', dat van start gaat in 2019.

De **Europese** ontwikkelingen werden verder opgevolgd, o.a. de besprekingen binnen het 'Sustainable Transport Forum (STF)' en het 'Committee on Alternative Fuels Infrastructure' dat de Europese Commissie ondersteunt bij de omzetting en uitvoering van de CPT-richtlijn. Het Departement Omgeving, in samenwerking met DMOW, vertegenwoordigde Vlaanderen ook op de 'Governmental Support Group (GSG)', een informeel netwerk van Europese lidstaten waarbinnen expertise en ervaringen m.b.t. CPT-beleid worden uitgewisseld. Ook de werkzaamheden binnen de

werkgroep 'clean vehicles and fuels' van POLIS (een netwerk van Europese steden en regio's voor transportinnovaties) werden opgevolgd,

In 2017 werd het project **BENEFIC** in het kader van het Connecting Europe Facility (CEF) programma goedgekeurd. Dit project wordt gefinancierd door Europa en getrokken door het Departement Omgeving. Er wordt samengewerkt met het Departement MOW, het Brussels Instituut voor het Leefmilieu, Brussel Mobiliteit en het Nederlandse Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Binnen BENEFIC is er 7.330.000 euro Europese middelen beschikbaar voor investeringen in infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (laadpalen, CNG/LNG/waterstof infrastructuur en walstroom) in de partnerregio's. Begin 2018 werd een eerste projectoproep gelanceerd waarbinnen 22 projecten geselecteerd werden voor een totaal subsidiebedrag van meer dan 5,5 miljoen euro. Een overzicht van de geselecteerde projecten is te vinden op www.benefic.eu/projecten. Eind 2018 werd een tweede oproep gelanceerd voor het restbudget, de focus hierbij lag op de zero-emissie categorieën (laadpalen, waterstof infrastructuur en walstroom). Er werden 24 projecten ingediend voor een totaal gevraagd subsidiebedrag van meer dan 8 miljoen euro. De definitieve selectie van te subsidiëren projecten volgt in 2019. In juni 2018 ging het Europese e-Mopoli project van start. Dit project loopt tot november 2022. Het is een interregionaal samenwerkingsproces tussen regio's in België (Vlaanderen), Italië, Finland, Roemenië, Noorwegen, Letland, Griekenland en Slovenië. De bedoeling is dat deze regio's kennis uitwisselen over elektrisch rijden en elkaar inspireren en sturen om een gedragen actieplan rond elektrische mobiliteit te bekomen en uit te rollen. Er wordt een budget van 1,36 miljoen Euro aan Europese middelen voor uitgetrokken. In uitvoering hiervan organiseerde het Departement Omgeving eind 2018 een workshop voor alle partners in Brussel en Gent.

Daarnaast worden ook andere pistes voor Europese samenwerking/financiering opgehouden.

2.6 LOKALE OVERHEDEN BETREKKEN

VVSG coördineert een werkgroep Laadpalen, waarin naast de Vlaamse overheid een hele reeks steden, maar ook andere lokale actoren actief zijn.

De werkgroep dient ook als werkgroep 'Lokale overheden' in het kader van het CPT-actieplan. Begin 2018 is de werkgroep samen gekomen om de CPT-visie 2030 te bespreken. Verdere activiteiten binnen deze werkgroepen waren beperkt. Er werd informatie richting lokale overheden doorgegeven maar ook praktische problemen en bekommernissen richting Vlaamse overheid

2.7 PILOOTPROJECTEN EN ONDERBOUWENDE STUDIES OPSTARTEN

Eind 2016 werd de **eerste projectoproep** 'clean power for transport' gelanceerd. Er werden 7 van de 28 ingediende projecten geselecteerd, die in 2017 van start gingen. Deze projecten zijn afgelopen in 2018 of eindigen begin 2019. Een formele eindrapportering is voorzien op het einde van het project.

- 'Opwaardering en opschaling aanbod elektrische voertuigen in autodeelvloot cambio autodelen' getrokken door Cambio (01-02-2017 tot 01-08-2018).

Binnen het project werden 10 elektrische deelwagens ingezet in Antwerpen, Gent, Mechelen en Leuven. Daarnaast werd een gerichte bevraging van gebruikers en niet-gebruikers van elektrische deelwagens georganiseerd om drempels voor gebruik in kaart te brengen. Via gerichte acties (communicatie, demossies, proefritten, vouchers) werd een ruim publiek bereikt en werd het gebruik gestimuleerd (3.700 ritten in 2018 en meer dan 140.00 afgelegde kilometers). Daarnaast werd een analyse gedaan van de business case voor elektrisch autodelen. Hieruit blijkt dat mits financiële ondersteuning bij de aankoop en mits een voldoende aantal afgelegde kilometers, een positieve business case mogelijk is. Op basis van dit project gaf Cambio al aan om het aanbod elektrische deelwagens nog uit te breiden.

- **'Transitie naar zero-emissie voor collectief busvervoer'** getrokken door The new drive (01-01-2017 tot 01-07-2018).

Dit project had tot doel om met de belangrijkste betrokken stakeholders te onderzoeken hoe zero-emissie busvervoer in Vlaanderen te versnellen. In verschillende werkpakketten werd o.a. gekeken naar drempels en marktevoluties en werden concrete 'use cases' uitgewerkt waaruit blijkt dat de business case voor ZEB in bepaalde gevallen positief kan zijn. Het project resulteerde ook in een set van beleidsaanbevelingen, die uitgebreid werden voorgesteld voor specifieke doelgroepen (o.a. in het Vlaams Parlement) en voor een groter publiek. Het platform ZEB zal ook na afronding van het project worden verder gezet en zal blijven pleiten voor een versnelde transitie naar ZEB in Vlaanderen.

- **'Clean power for taxi's'** getrokken door Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (01-01-2017 tot 01-07-2018).

Door middel van dit project werden in 5 Vlaamse centrumsteden (Antwerpen, Mechelen, Gent, Brugge, Leuven) heldere doelstellingen, een beleid en gepaste maatregelen uitgewerkt voor het stimuleren van elektrische taxi's. Door onderbouwend studiewerk, regelmatige en gerichte communicatie, een studiereis en een tijdelijke subsidie voor de aankoop van elektrische taxi's werd het aantal elektrische taxi's in Vlaanderen uitgebreid tot een 24-tal. Ook de BBL heeft de intentie om het project na afloop van de subsidies stop te zetten en start in 2019 met een sensibiliseringscampagne naar taxigebbruikers.

- **'E-carsharing for cohousing'** getrokken door Partago (01-01-2017 tot 01-01-2019).

Dit project werd in 2017 vroegtijdig stopgezet.

- **'CPT in the picture'** getrokken door AVERE afdeling België (ASBE) (01-01-2017 tot 01-01-2019). Dit project richtte zich op het organiseren van een roadshow 'ikrijelektisch' in elke Vlaamse provincie, waarbij infosessies georganiseerd werden voor lokale besturen en bedrijven. De sessies worden gekoppeld aan een publieksgedeelte, waarbij kennis kan gemaakt worden met elektrische voertuigen en laadoplossingen. De roadshow werd 4 keer georganiseerd (Limburg, Antwerpen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant). Omwille van omstandigheden kon de geplande roadshow in Oost-Vlaanderen niet doorgaan.

- **'Faciliteren van de elektrificatie van lichte vrachtwagens in 4 types nichevloten'** getrokken door Westlease (01-03-2017 tot 01-03-2019).

Binnen dit project wordt een demonstratieformule opgezet waarbij 10 elektrische lichte vrachtwagens via een leaseformule worden ingezet in 4 types van nichevloten (koerierdiensten, gemeentelijke diensten, pret- en themaparken en intra- en multisite logistiek). Door enkele obstakels tijdens de productiefase van deze voertuigen werd de levertijd verlaaat van deze voertuigen. Hierdoor konden maar 6 voertuigen aangeschaft

worden en ligt het aantal leasebeurten lager dan voorzien. In 2018 maakten hoofdzakelijk gemeentelijk diensten gebruik van de korte leaseformule. In 2019 zal nog ingezet worden op de andere nichevloten.

- **'Platform elektrische bedrijfswagens'** getrokken door Traxio (01-01-2017 tot 01-10-2018). Het platform had tot doel om de transitie naar elektrische wagens bij bedrijven en organisaties in Vlaanderen te versnellen. Het bood instrumenten aan om een gedegen aanbod van elektrische wagens in de car policies van (grote) bedrijven op te nemen en werknemers hiervoor te incentiveren. Voor de 5 koplopers (Degroof Petercam, Carglass, Groep Induver, Solidariteit voor het Gezin en Idewe) is het streefcijfer een aandeel van 25% elektrisch (nieuwe wagens) 2020. Daarnaast werden de andere stakeholders geëngageerd en betrokken, o.m. door het opstellen van een draaiboek elektrische bedrijfswagens met een marktcatalogus. In het project wordt structureel samengewerkt met Cleaner Car Contracts, een project van de BBL. In 2019 wordt een vervolg gelanceerd.

In september 2017 werd een **tweede projectcall** 'Clean power for transport' gelanceerd. Er werden 4 thema's naar voor geschoven: (1) integratie van EV's (m.i.v. FCEV) in het energiesysteem, (2) gebruik van lichte elektrische voertuigen voor logistiek en woon-werkverkeer, (3) communicatie over en uitbouw van een community voor EV-rijders en (4) het opzetten van deelsystemen voor particulieren met zero-emissiewagens van gemeenten en bedrijven. De 10 geselecteerde projecten gingen allen van start begin 2018:

- 'Elektrische dienstfietsen' getrokken door de stad Brugge
- 'Niet voor groentjes... WAAK mobiliseert duurzaam groen' getrokken door WAAK
- 'EV-Rijders Community' getrokken door EV Belgium
- '365 SNEL (365 dagen SNelle ELEktrische fiets)' getrokken door KU Leuven
- 'Opschaling aanbod elektrische stadsvoertuigen in autodeelvloot na de kantooruren' getrokken door Cambio
- 'Vlaams Kennisplatform Slim Laden' getrokken door Energyville
- 'E-deal: Elektrisch Delen van Eigen Auto's voor bedrijven en Lokale overheden' getrokken door Autodelen.net
- 'Testrijders' getrokken door BBL
- 'Officenter deelt met de buurt' getrokken door Officenter
- 'Onderzoeksproject inzake de integratie van EV in de Frequency Containment Reserve (FCR) markt met Vehicle-to-Grid-laders (V2G)' getrokken door EV-consult

Midden 2018 werd een **derde projectcall** 'Clean power for transport' gelanceerd. Er werden 2 thema's naar voor geschoven: (1) Zero-emissie voertuigvloten met inbegrip van de bijhorende laadinfrastructuur (2) Gebruik van zero-emissie voertuigen voor stedelijke logistiek. Begin oktober werd de oproep afgesloten met 22 projectvoorstellen. Daarvan werden er 13 geselecteerd, die alle begin 2019 starten:

- 'Downsizen en vergroenen wagenpark' getrokken door de gemeente Lummen
- '1-stop-shop groene bedrijfsvloot' getrokken door Voka
- 'Duurzaam transport rond Plankendael' getrokken door KMDA
- 'Zero-emissie Antwerp-Taks' getrokken door Antwerp-Tax
- 'Nog meer elektriciteit bij solidariteit' getrokken door Solidariteit voor het Gezin

- 'Verduurzaming van de gemeentelijke vloot' getrokken door gemeente Bonheiden
- 'Carglass zet in op zero-emissie vloot' getrokken door EV Consult
- 'Willemen gaat voor zero-emissie vloot' getrokken door EV Consult
- 'Mobility en Evolis' getrokken door Futureproofed-Energy
- 'Golf 2 elektrische vloot' getrokken door IT-Planet
- 'Golf 2 elektrische vloot' getrokken door X-Care
- 'Pilot schone stille bevoorrading stedelijke horeca' getrokken door Sligro Food Group
- 'DHL goes green in Flanders' getrokken door DHL International

In 2018 liep bij het departement MOW een studie:

- **Roadmap voor de vermindering van klimaat- en luchtemissies van vrachtvervoer**

De studie bekijkt de logistieke sector. Het gaat hier om zware vracht (>3,5t) en lichte vracht (<3,5t) over de weg, binnenvaart, shortsea, spoor en pijpleidingen. Deze studie moet leiden tot een roadmap bestaande uit doelstellingen en maatregelen. Hierbij wordt in de eerste plaats de evolutie van de broeikasgasuitstoot van de sector berekend en toegelicht, maar daarnaast wordt eveneens becijferd wat de gevolgen zijn voor de voor Vlaanderen meest kritische luchtpolluenten (in het bijzonder NO_x en PM). De studie zal mee het pad effenen voor het behalen van de lange termijn doelstellingen voor de periode van 2030 tot 2050. De studie liep tijdens heel 2018 en zal gefinaliseerd worden begin 2019.

2.8 WATERGEBONDEN CPT PROMOTEN

A. Walstroom voor binnenschepen

De uitbouw van een netwerk aan walstroomvoorzieningen voor binnenschepen is lopende. Een prominente rol wordt opgenomen door het platform binnenvaartservices (www.binnenvaartservices.be/walstroom). Dit is een samenwerkingsverband tussen de Vlaamse overheid, de zeehavens en belangenorganisaties. Naast de promotie van walstroom, werkt het platform rond het uniformiseren van walstroom in heel Vlaanderen. Momenteel kunnen de Vlaamse binnenschippers al beroep doen op 503 laadpunten. In 2018 werden 2 extra aansluitpunten gerealiseerd in de haven van Gent. Mede op basis van de studie "Strategie voor het uitbreiden van het walstroomnetwerk in het Vlaams Gewest", zal beslist worden waar de meeste geschikte locaties voor verdere uitbouw zich bevinden. In 2019 wordt het netwerk verder uitgebreid.

Naast de promotie van walstroom, werkt het platform rond het uniformiseren van walstroom in heel Vlaanderen, handhavings-/sensibiliseringscampagne voor walstroom, het opleggen van een zonaal generatorverbod, steunmaatregelen voor de binnenvaartschippers en het coördineren van gezamenlijke Europese projecten.

B. LNG voor de binnenvaart en zeevaart

In Vlaanderen wordt er momenteel nog niet zoveel op LNG gevaren, maar er is wel geïnvesteerd in de noodzakelijke voorzieningen. In de maritieme sector neemt de vraag toe en zijn er ook diverse LNG-schepen in aanbouw. De vraag naar LNG voor zeeschepen zal de komende jaren

toenemen in de Vlaamse zeehavens, vooral in Zeebrugge en Antwerpen. LNG-bunkering is nu reeds mogelijk in alle Vlaamse zeehavens (Antwerpen, Zeebrugge, Gent en Oostende) via mobiele installaties. Deze techniek wordt geregeld toegepast in Antwerpen, Zeebrugge en Gent.

In Zeebrugge is er naast de “small scale” laadfaciliteit voor o.a. LNG-bunkerscheperen ook het zeegaand LNG-bunkerschip “ENGIE Zeebrugge”. Dit schip is actief in de Vlaamse, Franse en Nederlandse Noordzeehavens.

Evoluties m.b.t. het gebruik van LNG voor vaartuigen worden opgevolgd binnen de Rijnvaartcommissie, op Europees niveau en in de Vlaamse LNG Expertengroep.

De BBT-studie (Best Beschikbare Techniek) voor de opslag en verdeling van LNG als transportbrandstof is afgewerkt.